

N:o 147.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen, med förslag till förordning angående vissa bestämmelser rörande gränstrafiken mellan Sverige och Norge; gifven Stockholms slott den 4 maj 1906.

Under åberopande af bifogade utdrag af statsrådsprotokollet öfver finansärenden för denna dag, vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att antaga närlagda förslag till förordning angående vissa bestämmelser rörande gränstrafiken mellan Sverige och Norge.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och förblifver Kungl. Maj:t Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF.

Elof Biesert.

Förslag

till

Förordning

angående vissa bestämmelser rörande gränstrafiken mellan Sverige och Norge.

1 §.

Vid resa annorledes än med järnväg från Norge till Sverige öfver nedannämnda delar af gränsen vare det, med undantag för spelkort, hvilka äro underkastade såväl stämpelafgift som tull, samt brännvin och sprit jämte därmed beredda drycker äfvensom vin, för hvilka senare varor tull skall erläggas, medgifvet att af till införsel tillättna, tull underkastade naturalster eller tillverkningar tullfritt och, hvad beträffar socker, jämväl skattefritt medföra följande mindre partier, nämligen:

a) då resa sker öfver de delar af gränsen, som äro belägna mellan gränsstationen i Mitandersfors i Värmland och gränsen mellan Värmland och Dalarne samt mellan Ljusnebäcken i Härjedalen och Frostvikens socken i Jämtland:

bröd, alla slag, tillsammans 10 kilogram,

fläsk, alla slag, tillsammans 10 kilogram,

garn, alla slag, tillsammans 5 kilogram,

kaffe, alla slag, och kaffesurrogat, tillsammans 5 kilogram,

malt 10 kilogram,

maltdrycker, alla slag, tillsammans 5 liter,

risgryn, 5 kilogram,

socker och sirap, alla slag, tillsammans 5 kilogram,

spannmål, omalen, 40 kilogram,

„ malen, 25 kilogram,

tobak, oarbetad och arbetad, alla slag, tillsammans 1 kilogram,

väfnader, alla slag, tillsammans 15 meter, dock icke utöfver ett sammanlagdt värde af 25 kronor, samt

andra varor till ett sammanlagdt värde af 20 kronor;

b) då resa sker öfver den del af gränsen, som är belägen mellan gränsen mellan Värmland och Dalarne samt Ljusnebäcken i Härjedalen, eller öfver gränsen mot Frostvikens socken i Jämtland och norr om denna belägna orter:

bröd, alla slag, tillsammans 20 kilogram,

fläsk, alla slag, tillsammans 10 kilogram,

garn, alla slag, tillsammans 5 kilogram,

kaffe, alla slag, och kaffesurrogat, tillsammans 5 kilogram,

malt 40 kilogram,

maltdrycker, alla slag, tillsammans 10 liter,

risgryn 5 kilogram,

socker och sirap, alla slag, tillsammans 10 kilogram,

spannmål, omalen, 150 kilogram,

„ malen, 100 kilogram,

tobak, oarbetad och arbetad, alla slag, tillsammans 1 kilogram,

väfnader, alla slag, tillsammans 15 meter, dock icke utöfver ett värde af 40 kronor, samt

andra varor till ett sammanlagdt värde af 30 kronor.

Vid resa med järnväg öfver Riksgränsens station från Norge till Sverige vare enahanda tullfrihet äfvensom, beträffande socker, skattefrihet medgifven, som, enligt hvad ofvan stadgats, gäller vid införsel öfver den del af gränsen, hvarom ofvan under b) förmäles.

Där vara af resande medföres i större myckenhet, än ofvan stadgats, skall tull, enligt hvad eljest gäller, erläggas för hela den af varan införda kvantiteten.

Tullfrihet, hvarom i detta mom. sägs, gäller icke för varor, som i handelsafsikt införas vare sig för att i vanlig ordning försäljas eller för att utlämnas såsom ersättning för verkställdt arbete, ej heller för varor, som af handlande eller för handlandes räkning införas, så vidt de äro af de slag, med hvilka han idkar handel.

Resande vare, om tulltjänsteman eller tullbetjänt sådant fordrar, skyldig att, jämte uppgift om yrke och hemvist, aflämna en under edlig förpliktelse afgifven skriftlig försäkran, att de varor, han medför, icke införas i handelsafsikt, på sätt ofvan förmäles. Införas varorna icke för resandes egen räkning, skall sådan försäkran afgifvas af den, för hvilkens räkning de införas. Underlåter någon aflämna dylik försäkran, skola varorna i vanlig ordning tullbehandlas.

2 §.

1. Om i gränstrakterna mellan Sverige och Norge någon äger eller brukar egendom på båda sidor om gränsen och dessa egendomar antingen gränsa omedelbart till hvarandra eller äro så belägna, att afståndet mellan egendomarnas närmaste gränser ej öfverstiger 20 kilometer, må utsäde, kreatur och redskap, som erfordras för den i Sverige belägna egendomens skötsel, tullfritt föras öfver gränsen till Sverige.

2. Varor, som af gränsbefolkningen för hushållsbehof föras från Sverige till Norge för att förädlas genom blekning, färgning, garfning, malning, spinning, väfning eller annan dylik bearbetning eller för reparation och som efter sådan förädling eller reparation återinföras, skola vid återinförseln vara fria från tullumgälder.

Likaså skola varor, som af gränsbefolkningen för hushållsbehof föras från Norge till Sverige för att här undergå sådan förädling eller reparation, om hvilken nyss blifvit sagdt, och därefter till Norge återutföras, vid införseln till Sverige vara fria från tullumgälder.

3. Dragare och fordon, som uppenbarligen användas endast för transport af gods eller personer från Norge till Sverige, äro ej underkastade tullafgifter.

3 §.

Till förekommande af missbruk af de i 1 och 2 §§ gjorda medgifvanden äger generaltullstyrelsen eller i särskildt fall tullmyndighet vid gränsen att meddela de närmare kontrollföreskrifter, som kunna anses erforderliga.

Denna förordning skall träda i kraft den 16 maj 1906 och, där icke annorlunda stadgas, lända till efterrättelse till och med den 15 maj 1907; dock att hvad i 2 § är föreskrifvet skall äga tillämpning allenast så länge däremot svarande bestämmelser gälla i Norge.

---

*Utdrag af protokollet öfver finansärenden, hållet inför Hans
Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stock-
holms slott den 4 maj 1906.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern STAAFF,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena TROLLE,
Statsråden: TINGSTEN,
          BIESÈRT,
          friherre MARKS von WÜRTEMBERG,
          TAMM,
          SIDNER,
          HELLNER,
          SCHOTTE,
          BERG,
          BERGSTRÖM.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Biesèrt anförde härefter:
Sedan den s. k. mellanrikslagen år 1897 upphörde att gälla, hafva
Sveriges och Norges ömsesidiga sjöfartsförhållanden äfvensom gränstra-
fiken reglerats genom hvarterda landets särskilda lagstiftning.

De härom gällande bestämmelser hafva efter mellanrikslagens
trädande ur kraft för Sveriges del sammanfattats hufvudsakligen i för-
ordningen angående vissa bestämmelser rörande sjöfarten och gräns-

trafiken med Norge, hvilken förordning förnyats för ett år i sänder, senast den 12 maj 1905 för tiden till den 16 nästkommande maj, då förordningen, där ej annorlunda stadgas, upphör att gälla.

*Sjöfarts-
förhållandena
med Norge.*

Hvad till en början beträffar sjöfarten, är i 1 § af nämnda förordning stadgadt, att alla i Norge inhemska fartyg och båtar, öppna eller däckade och af hvad slag och dräktighet som helst, skola, ehvad de där äro byggda eller naturaliserade, behandlas såsom inhemska och åtnjuta alla därmed förenade rättigheter, samt att i följd häraf å nämnda fartyg och båtar, utan afseende därå om de ankomma eller afgå från eller till in- eller utrikes ort eller om de äro barlastade eller lastade med in- eller utländska varor, icke må läggas andra eller högre afgifter till kronan, städer eller särskilda inrättningar, än af inhemska fartyg och båtar skola utgöras. Därjämte är i samma § stadgadt, att norska fartyg och båtar må inom svenskt område idka fraktfart med samma rätt och under enahanda villkor, som för inhemska fartyg och båtar äro bestämda.

Enligt dessa bestämmelser äro således norska fartyg i alla hänseenden likställda med svenska. De äro sålunda icke allenast tillförsäkrade den likställighet med dessa i fråga om fartygsafgifter, som äfven andra främmande nationers fartyg, med hvilka Sverige äger i någon mån afsevärda sjöfartsförbindelser, på grund af ingångna traktater åtnjuta, utan äga därjämte rätt till kustfart och, lika med svenska fartyg, rätt till fraktfart på insjöar, floder och kanaler inom svenskt område.

Motsvarande förmåner tillkomma i Norge den svenska sjöfarten. Enligt den norska lagstiftningen behandlas nämligen alla främmande nationers fartyg utan åtskillnad i regel lika med de inhemska.

Att, sedan unionsförhållandet mellan Sverige och Norge numera blifvit upplöst, fortfarande medgifva norska fartyg och båtar rätt till fraktfart på insjöar, floder och kanaler läser icke kunna ifrågakomma. En sådan rätt tillkommer nämligen hos oss icke någon annan främmande nations fartyg, och skulle densamma fortfarande bibehållas beträffande Norge, ligger nära för handen att antaga, att äfven andra länder, hvilka enligt gällande internationella öfverenskommelser i fråga om sin sjöfart fått sig tillförsäkrad behandling såsom mest gynnad nation, skulle göra anspråk på enahanda förmån, ett anspråk, som det ju icke gärna kunde ifrågakomma att tillmötesgå. Visserligen äga, som nämndt, svenska fartyg motsvarande förmån i Norge, men denna förmån torde för den svenska sjöfarten vara utan egentlig betydelse.

Hvad åter angår rätten till kustfart, är detta en rättighet, som hos

oss tillkommer främmande nationers fartyg allenast på grund af uttryckligt medgifvande.

Frågan, huruvida norska fartyg fortfarande böra bibehållas vid sistberörda rättighet, synes därför böra bero däraf, i hvad mån det kan anses vara för svenska intressens tillvaratagande önskvärdt eller behöfligt, att berörda rättighet lämnas orubbad. Härom pågår för närvarande utredning, hvilken emellertid ännu icke föreligger i sådant skick, att på grund däraf ett afgörande kan träffas.

Vidkommande de rättigheter i öfrigt, som på grund af ifrågasvarande § i 1905 års förordning tillkomma norska fartyg och båtar, lärer det icke böra ifrågasättas att därutinnan vidtaga någon förändring, då detta skulle komma att innebära, att Norge med afseende å sin sjöfart skulle försättas i en sämre ställning än andra länder, med hvilka Sverige faktiskt äger sjöfartsförbindelser.

Med afseende å hvad jag nu anfört och särskildt med hänsyn därtill, att frågan huruvida rätt till kustfart fortfarande bör medgifvas norska fartyg för närvarande är föremål för utredning, synes lämpligast, att, så länge någon öfverenskommelse rörande sjötrafiken med Norge icke träffats, de i 1 § af nu gällande förordning om sjöfarten och gränstrafiken förekommande bestämmelser uteslutas ur den nya förordning, som bör träda i stället för den förra, samt att, sedan berörda utredning afslutats, hvilket torde kunna ske inom den allra närmaste tiden, genom särskild författning — hvilken lika litet som andra i liknande ämnen utfärdade torde behöfva föreläggas Riksdagen — meddelas de bestämmelser, som i förevarande afseende må finnas påkallade, att lända till efterrättelse, så länge motsvarande bestämmelser i fråga om den svenska sjöfarten gälla i Norge.

Under dessa förutsättningar skulle den nu ifrågavarande förordningen endast komma att gälla gränstrafiken.

Bestämmelserna härom, hvilka återfinnas i 2 och 3 §§ af nu gällande förordning i ämnet, afse hufvudsakligen att bereda befolkningen i de till norska gränsen stötande distrikten vissa lättnader i samfärdseln och varuförseln. Att dylika bestämmelser fortfarande kunna finnas behöfliga, oaktadt Sverige och Norge icke längre äro med hvarandra politiskt förenade, är tydligt. Frågan om bibehållandet eller upphäfvandet af de i ämnet hittills gällande bestämmelser är sålunda att bedöma oberoende af unionens upplösning. En del af ifrågavarande bestämmelser — jag syftar härvid särskildt på de i 2 § 2—4 mom. i gränstrafikförordningen förekommande — äro emellertid till sitt inne-

*Gränstrafiken
med Norge.*

håll af sådan beskaffenhet, att de uppenbarligen, för att vara till åsyftadt gagn, förutsätta, att motsvarande bestämmelser tillämpas äfven å andra sidan af gränsen. Detta gäller däremot icke om öfriga i förordningen förekommande bestämmelser om gränstrafiken, om det än gifvetvis äfven ur svensk synpunkt är till fördel, ifall de lättnader, som för samfärdseln eller trafiken medgifvas å svenska sidan, vinna tillämpning äfven å den norska.

Första frågan, som föreligger till besvarande, är emellertid, om och i hvad mån nu gällande bestämmelser om gränstrafiken — sedda ur enbart svensk synpunkt — böra bibehållas, upphävas eller förändras.

*Riksdagens
skrifvelse den
17 maj 1904.*

Härutinnan tillåter jag mig erinra, att Riksdagen i skrifvelse den 17 maj 1904 anhållit, att Kungl. Maj:t täcktes låta utreda, om och i hvilken mån en begränsning af giltighetsområdet för nämnda förordning eller i öfrigt förändringar i eller tillägg till dess bestämmelser lämpligen borde ske, samt vid afgifvande af nytt förslag till förordning taga den hänsyn till skedd utredning, hvartill skäl kunde föreligga.

Till stöd för sin berörda anhållan anförde Riksdagen hufvudsakligen följande.

De förhållanden, som ursprungligen föranledt införandet af särskilda undantagsbestämmelser med afseende å gränstrafiken mellan de förenade rikena, hade numera i ej oväsentlig mån förändrats. Vid tiden för berörda undantagsföreskrifters tillkomst hade särskildt framhållits, att, i saknad af goda kommunikationer, det syntes vara nödigt att vidtaga sådana åtgärder, att befolkningen å ömse sidor om gränsen bereddes möjlighet att på någorlunda nära håll tullfritt förse sig med nödiga förbrukningsartiklar i för tillfället erforderliga kvantiteter. Med de betydligt förbättrade kommunikationer, som numera kommit till stånd, syntes emellertid denna förutsättning, åtminstone icke i alla gränsorterna, hafva samma berättigande som förr. Därjämte hade handel och näringar på senare tider nått ett kraftigt uppsving, och, hvad särskildt anginge Bohuslän, hade de sista åren utefter Idefjorden och å andra platser i närheten uppstått betydande industriella anläggningar, företrädesvis stenhuggerier, till följd hvaraf, för tillgodoseende af de talrika arbetaresamhällenas behof, landthandlande börjat drifva verksamhet i trakten. Det syntes icke lida något tvifvel, att med nu förefintliga bestämmelser, hvilka satte befolkningen i tillfälle att å den norska sidan om gränsen inköpa vissa varor till billigare pris än inom eget land, den svenska handeln lede ej ringa afbräck. För ett rätt bedömande af frågan, om och i hvad mån ändringar i förordningen borde vidtagas,

syntes emellertid en utredning, omfattande hela riksgränsen mot Norge, vara erforderlig.

Öfver Riksdagens berörda framställning hafva Kungl. Maj:ts befallningshafvande i samtliga de utmed riksgränsen mot Norge belägna länen, på grund af särskilda nådiga remisser, afgifvit underdåniga utlåtanden.

Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Norrbottens, Västerbottens och Jämtlands län hemställa, en hvar i fråga om sitt län, att någon inskränkning i nu gällande tullfrihet vid varuinförsel från Norge icke måtte vidtagas.

Kungl. Maj:ts befallningshafvande i *Norrbottens* län erinrar, att, intill dess mellanriksbanan Luleå—Narvik nyligen fullbordats, varuinförseln af tullpliktiga varor öfver länsgränsen från Norge hufvudsakligen varit inskränkt till malen spannmål jämte vissa andra förnödenheter, såsom kaffe, socker med mera, hvilka förnödenheter lapparne vid återkomsten från sommarvistelsen i Norge plägat föra med sig eller åborna i fjällstugorna och de närmast gränsen belägna få och obetydliga byarna infört i mindre kvantiteter till husbehof. Efter järnvägens tillkomst hade visserligen den tullfria införseln af varor från Norge måhända erhållit något större omfattning än förut, men införseln skedde dock fortfarande uteslutande för husbehof och kunde ingalunda sägas lända till väsentligt afbräck för de aflägsset boende svenska handelsidkare, till hvilkas kundkrets ifrågavarande del af befolkningen med dess små behof knappast kunde räknas.

*Kungl. Maj:ts
befallnings-
hafvande i
Norrbottens
län.*

Kungl. Maj:ts befallningshafvande i *Västerbottens* län framhåller, att kommunikationerna inom den mot norska gränsen belägna delen af Västerbottens län icke vore sådana, att de där boende kunde undvara varuutbytet med Norge. De omständigheter, som framkallat behofvet af nu gällande bestämmelser om tullfri införsel från Norge, ägde för länets fjällboar fortfarande sin fulla giltighet, och en begränsning därutinnan skulle åtminstone för närvarande för dem verka i hög grad menligt. Kronofogden i lappmarksfögderiet, som lämnats tillfälle att yttra sig i ärendet, hade till och med hemställt, att tullfriheten i fråga om vissa förnödenheter, såsom malen spannmål, sill m. m. måtte utsträckas utöfver hvad nu vore förhållandet.

*Kungl. Maj:ts
befallnings-
hafvande i
Västerbottens
län.*

Kungl. Maj:ts befallningshafvande i *Jämtlands* län anser icke heller några förhållanden hafva inträffat, som borde föranleda inskränkning i nu gällande tullfrihet. Visserligen hade på senare tider stambanan genom Jämtland till Trondhem och en ny allmän väg från Gäddede

*Kungl. Maj:ts
befallnings-
hafvande i
Jämtlands
län.*

i Frostvikens socken till Nordli socken i Norge tillkommit, men därigenom hade ingalunda den nu medgifna lättnaden i varuutbytet upphört att för gränsbefolkningen, hvilken vore hänvisad att från aflägsna orter hämta det mesta af hvad för livvets uppehälle vore nödvändigt, hafva samma berättigande som förr.

*Kungl. Maj:ts
befallnings-
hafvande i
Kopparbergs
län.*

Kungl. Maj:ts befallningshafvande i *Kopparbergs* län har inskränkt sig till ett förklarande, att Kungl. Maj:ts befallningshafvande med afseende å hvad Riksdagen i sin ofvanberörda skrifvelse anfört funne sig icke böra afstyrka en utredning i den i samma skrifvelse angifna riktning.

*Kungl. Maj:ts
befallnings-
hafvande i
Värmlands
län.*

Kungl. Maj:ts befallningshafvande i *Värmlands* län har i ämnet inhämtat och jämte eget utlåtande öfverlämnat yttrande från tullkammaren i Charlottenberg. Tullkammaren uppgifver, att den tullfria import, som ägde rum från Norge öfver Charlottenberg vore högst betydlig. Till belysning häraf hade upprättats en förteckning, utvisande, att på grund af gällande bestämmelser rörande gränstrafiken med Norge under femårsperioden 1899—1903 öfver Charlottenberg från Norge tullfritt införts eljest tullpliktiga varor, för hvilka, därest tull för dem i vanlig ordning utgått, skulle hafva erlagts tullafgifter med tillhoppa 73,501 kronor 99 öre. Denna siffra vore dock i själfva verket för låg, då för åren 1899 och 1900 antecknats endast mera betydande artiklar såsom bröd, fläsk, sirap, socker, och malen spannmål. Ifrågavarande varor hämtades från närmaste norska järnvägsstation Magnor. För att där göra inköp reste icke endast personer från Charlottenberg utan äfven från längre in i landet belägna stationer, såsom Åmot, Ottebol, ja till och med Arvika; och torde man kunna anslå antalet sådana resande till omkring 30 för hvarje söckendag. Trafiken sökte sig sålunda numera icke väg till närmaste handelsplats utan ginge tvärtom förbi en närboende köpman, ifall en längre bort boende kunde lämna vissa varor till så billigt pris, att det lönade sig att resa till honom för att handla. Detta förhållande, som vore utmärkande icke endast för järnvägs- utan gällde äfven landsvägstrafiken, hade ledt därefter, att på s. k. svenskhandel baserade norska landthandlerier inrättats vid snart sagdt hvarje väg, som förde öfver gränsen, samt att svenska handlande sett sig nödsakade att, för att kunna möta denna konkurrens och behålla sina kunder, öppna filialer på norska sidan. Förordningens syfte att åt befolkningen på båda sidor om gränsen gifva tillfälle att utan hinder af tullrestriktioner på närmaste håll förse sig med nödiga förbrukningsartiklar i för tillfället behöfliga kvantiteter vore således alldeles förfeladt. Att ifråga-

varande tullfria införsel lände till stort förfång för handlandena på den svenska sidan om gränsen, vore gifvet, då de varor, som vore billigare i Sverige än i Norge och förty borde locka köpare från sistnämnda land, nämligen kaffe, tobak och öl samt en del garn och väfnader, dels icke utgjorde så stora förbrukningsartiklar som de i Norge billigare varorna bröd, fläsk, socker och spannmål dels icke finge tullfritt medföras i så stora kvantiteter, att särskilda resor för deras upphandlande kunde anses lönande. Enligt tullkammarens förmenande borde fördenskull § 2 mom. 1 i förordningen, såsom hvilande på oriktiga förutsättningar och tillskyndande den svenska handeln afsevärda förluster, icke bibehållas, åtminstone hvad beträffade Värmland, Dalsland och Bohuslän. Därest emellertid berörda moment ansåges böra bibehållas, borde detsamma i vissa hänseenden kompletteras och förtydligas. Sålunda borde t. ex. rubriken »socker» utbytas mot »socker och sirap, alla slag, tillsammans» och rubriken »öl» mot »maltdrycker, alla slag, tillsammans». Enligt momentets nuvarande lydelse kunde stärkelse-sirap tullfritt införas till värde af 20, respektive 30 kronor men sirap af socker endast i myckenhet af 5, respektive 10 kilogram samt porter till värde af 20, respektive 30 kronor men öl till en kvantitet af allenast 5, respektive 10 liter.

Med åberopande af tullkammarens yttrande i fråga om gränstrafiken vid Charlottenbergs tullstation, har Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Värmlands län för egen del anfört, att ungefär enahanda förhållanden, som vore rådande vid Charlottenberg, äfven förekomme vid gränsen mellan Nordmarks fögderi och Norge, ehuru väl trafiken där icke vore så stor, då med hänsyn till de mindre utvecklade kommunikationerna endast den närmast gränsen boende befolkningen kunde begagna sig af den tullfria införseln. Nämnda befolkning vore emellertid hvarken i afseende å kommunikationer eller handelstillfällen eller i ekonomiskt afseende sämre lottad än fögderiets öfriga innebyggare, hvilka ej hade något gagn af ifrågavarande undantagslagstiftning. Ur flera synpunkter måste det därför anses olämpligt, att den nuvarande tullfria införseln öfver gränsen bibehölles för, hvad Värmlands län anginge, sträckan söder om Mitandersfors.

Annorlunda ställde sig frågan beträffande de nordligare delarna af länet. Kommunikationsförhållandena i dessa delar af länet vore fortfarande dåliga och befolkningen i allmänhet mindre välbergad eller till och med, såsom inom vissa delar af Lekvattnets, Östmarks och Gräsmarks socknar, fattig. Jordbruket vore flerstädes af tämligen primitiv beskaffenhet och litet lönande. Hvad särskildt anginge Älfdals-

socknarna, odlades där brödsäd allenast i ringa omfattning, till följd hvaraf befolkningen vore hänvisad att fylla det väsentligaste af sina behof därutinnan från annan ort, i främsta rummet Norge.

Den nu gällande tullfriheten i dessa trakter, eller från Mitandersfors norrut till gränsen mot Dalarne, borde därför bibehållas. Dock ansåge Kungl. Maj:ts befallningshafvande, att det medgifvande, som hittills förefunnits, att vissa större kvantiteter varor finge tullfritt införas å sträckan norr om tullstationen i Medskogen, icke under vanliga förhållanden vore mera påkalladt för denna del af länet än för sträckan mellan Medskogen och Mitandersfors, då befolkningen i de nordligaste gränsorterna af länet, Älfdalen, hufvudsakligen på grund af den där rådande större skogstillgången, vore mera välbergad än befolkningen i den söder därom belägna Fryksdalen.

Kungl. Maj:ts befallningshafvande förutsatte emellertid härvid, att möjlighet komme att finnas att under år, då skörden slagit fel i gränstrakterna eller nödtillstånd eljest uppstått, få tullfritt från Norge införa lifsförnödenheter och vissa andra nödvändighetsvaror äfven öfver andra delar af gränsen än den, där den ifrågavarande tullfriheten eljest finge äga rum, äfvensom att införsel då kunde ske i större myckenhet än annars vore medgifvet.

*Kungl. Maj:ts
befallnings-
hafvande i
Älfsborgs län.*

Kungl. Maj:ts befallningshafvande i *Älfsborgs* län, som genom allmän kungörelse anmodat dem, som kunde vara i saken intresserade, att till Kungl. Maj:ts befallningshafvande inkomma med yttrande i ämnet, förklarar sig icke hafva försport några förhållanden, som kunde betinga ändring i nu gällande bestämmelser om gränstrafiken.

*Kungl. Maj:ts
befallnings-
hafvande i
Göteborgs och
Bohus län.*

Kungl. Maj:ts befallningshafvande i *Göteborgs och Bohus* län, som, för vinnande af närmare utredning angående ifrågavarande förhållanden, föranstaltat om sammanträden inför kronofogden i Norrvikens fögderi med invånarne i de invid gränsen mot Norge belägna orterna, har jämte därvid hållna protokoll öfverlämnat yttranden af kronolänsmännen i Bullarens och Vette härads länsmansdistrikt samt kronofogden i nämnda fögderi.

Af de vid berörda sammanträden hållna protokoll framgår, att gränsbefolkningen i ifrågavarande distrikt vid nämnda sammanträden i allmänhet uttalat sig emot upphäfvande af eller inskränkning i den vid gränsen nu gällande tullfrihet. Kronolänsmannen i Bullarens härad har för sin del biträdt denna mening, hvaremot kronolänsmannen i Vette härad ansett den nu medgifna tullfriheten, i hvad rörer gränsen vid Svinesund och Idefjorden, numera vara öfverflödigt och olämpligt, då äfven en stor del af landtbefolkningen långt ifrån gränsen

däraf begagnade sig, oaktadt tillräckligt antal handlande funnes å svenska sidan.

Kronofogden i Norrvikens fögderi ansåge den enligt gränstrafiks-förordningen medgifna tullfriheten icke kunna vara för orten af något särskildt behof påkallad. I de svenska gränsorterna hade ett stort antal handlande och handtverkare slagit sig ned, och kommunikationerna på svenska sidan vore jämväl numera fullkomligt tillfredsställande. Det enda undantaget härifrån vore vägen till Krokstrand. Att emellertid äfven dit tillfredsställande landsvägsförbindelser inom kort komme till stånd, vore emellertid ganska säkert. Orten hade för öfrigt, liksom öfriga gränsorter vid Svinesund och Idefjorden, dessutom regelbunden ångbåtsförbindelse med Strömstad, hvilken förbindelse säkerligen, om förändrade förhållanden inträffade, komme att ytterligare utvecklas.

För egen del har Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Göteborgs och Bohus län anfört följande.

Väl måste det medgifvas, att de omständigheter, som ursprungligen påkallat behofvet af lättnader i tullafseende vid gränstrafiken mellan Sverige och Norge numera, hvad Bohuslän anginge, undergått förändringar, hvilka åtminstone i viss mån gjorde detta behof mindre kännbart än förut.

En närmare undersökning gafve dock vid handen, att beträffande landskommunikationerna inom gränsorterna dessa icke i allmänhet så utvecklats, att de kunde anses tillfredsställande. Särskildt i fråga om de intill landgränsen belägna orterna syntes med fullt fog kunna påstås, att de fortfarande lede en betänklig brist på kommunikationer. Bättre vore det visserligen ställt för orterna invid gränsfjordarna, sedan numera regelbunden ångbåtstrafik mellan Strömstad och vissa platser vid nämnda vatten anordnats, men härvid vore att märka, att berörda trafik dels uppehöles af ett enskildt rederiföretag, hvilket när som helst kunde upphöra med sin verksamhet, dels ock omöjliggjordes under den tid af tre å fyra månader årligen, då fjordarna vore isbelagda.

Vidare vore det nog sant, att på senare tider en hel del handlande och handtverkare slagit sig ned i gränstrakterna, hvarigenom det således numera borde vara lättare än förut för invånarne i dessa trakter att inom hemlandet förskaffa sig förnödenhetsvaror och tillgodose sådana behof, som handtverkare kunde afhjälpa, men detta gällde hufvudsakligen endast i fråga om de vid gränsfjordarna liggande orterna och betingades där af den myckenhet förbrukningsartiklar och andra varor,

som kräfdes för tillfredsställande af behovet hos de talrika arbetare, hvilka vore sysselsatta vid de stenhuggerier, som i dessa orter funnes inrättade. I socknarna invid landgränsen hade däremot jämförelsevis få handlande öppnat rörelse.

På grund af nu angifna förhållanden ansåge Kungl. Maj:ts befallningshafvande, att saknad af goda kommunikationer och svårighet att på närbeläget håll förskaffa sig nödiga förbrukningsartiklar fortfarande vore för handen beträffande de vid *landgränsen* mot Norge belägna orterna i länet, och att i följd däraf dessa orter också allt framgent vore i behof af den nu medgifna tullfriheten för varor från Norge.

Däremot syntes det Kungl. Maj:ts befallningshafvande tvifvelaktigt, huruvida tillfyllestgörande skäl föreläge för bibehållandet af tullfrihet enligt §§ 2 och 3 i gränstrafikförordningen för varor, som öfver *gränsfjordarna* Idefjorden och Svinesund infördes från Norge. Vid bedömandet häraf syntes särskildt böra beaktas, att den vid nämnda fjordar bosatta befolkningen, som genom fiske och i all synnerhet bearbetande af de i dessa trakter talrikt förekommande granitbergen hade tvenne betydande inkomstkällor, vore i ekonomiskt afseende lyckligare lottad och följaktligen jämväl mindre i behof af ifrågavarande förmåner än befolkningen vid landgränsen, som saknade dylika förvärfskällor. Vidare borde icke lämnas utan beaktande den mångfald af missbruk, som, efter hvad erfarenheten ådagalagt, bestämmelserna om tullfri införsel öfver *gränsfjordarna* förorsakat och äfven vore särskildt ägnade att framkalla. Det vore visserligen sant, att den vid varuinförseln öfver landgränsen medgifna tullfriheten också kunde missbrukas, men bestämmelserna därom vore dock enklare och lämnade därför icke rum för missbruk på så mångahanda sätt som de för *gränsfjordarna* afsedda bestämmelserna, hvaraf också följde, att efterlefnaden af de förra i praktiken läte sig lättare öfvervakas. Då emellertid, på sätt förut framhållits, kommunikationerna icke heller hvad *gränsorterna* invid Idefjorden och Svinesund beträffade kunde anses tillfredsställande och invånarne i dessa orter af ålder åtnjutit tullfriheten i fråga vid varuinförsel från Norge öfver nämnda fjordar, hvilken tullfrihet också för dem medfört afsevärda förmåner, syntes det Kungl. Maj:ts befallningshafvande icke böra ifrågasättas att främtaga dem berörda förmåner, så länge det endast gällde att för ytterligare blott ett år reglera ifrågavarande förhållanden mellan Sverige och Norge. Vore det däremot fråga om att för en längre framtid ordna dessa förhållanden, blefve en mera ingående

undersökning af nöden beträffande den tullfria införseln öfver gränsfjordarna, och måhända skulle man då komma till ett annat resultat.

Sedan generaltullstyrelsen anbefallts att efter vederbörandes hörande afgifva underdånigt utlåtande i ärendet, har generaltullstyrelsen den 30 november 1905 afgifvit sådant utlåtande, därvid tillika öfverlämnats yttranden af tullkammaren i Strömstad, gränsbevakningschefen i Dalsland, Värmland och Dalarne samt tullkamrarna i Karlstad, Falun, Östersund, Luleå och Riksgränsen.

Tullkammaren i *Strömstad* har såsom sin mening uttalat, att den nu medgifna tullfria införseln af varor vid resa landvägen från Norge till Sverige — genom § 3 i gällande förordning för visst fall utsträckt att gälla äfven för varor, som infördes öfver Svinesund och Idefjorden — vore, hvad Bohuslän anginge, numera öfverflödig. Detta gällde särskildt i fråga om den del af gränsen, som utgjordes af nyssnämnda vatten, men äfven beträffande den öfriga delen af länsgränsen mot Norge. Förhållandena vore nämligen icke numera i någon del af detta landskap af den art, som en gång gifvit anledning till nämnda medgifvande, om än detta icke kunde sägas gälla i samma grad om landgränsen som beträffande gränsen vid Svinesund och Idefjorden. Ett betydande antal handelsaffärer hade för tillgodoseende af gränsbefolkningens behof uppstått på svenska sidan om gränsen. Kommunikationerna vore visserligen icke allestädes så goda, som önskligt vore, men tullkammaren vore öfvertygad, att de brister i sådant afseende, som ännu kunde förefinnas och hvilka för öfrigt icke vore af den betydelse, som man från annat håll velat göra gällande, snarare vore att anse såsom en följd af den medgifna tullfriheten än såsom ett skäl för bibehållande af densamma. Till belysning af omfånget af den import af eljest tullpliktiga varor, som vid den, särskildt vid Svinesund och Idefjorden, tätt bebyggda gränsen ägde rum, hade tullkammaren låtit i en tablå sammanfatta de från distriktets gränsposteringar inkomna rapporter angående den tullfria införseln till distriktet under åren 1902—1904 af sådana, eljest tullpliktiga varor, som därstädes hufvudsakligen vore föremål för import, såsom spannmål, malen och omalen, bröd, smör, socker, sirap, fläsk äfvensom snickerivaror, stängsellinor m. m., utvisande tablån — hvilken emellertid icke upptog hela den tullfria införseln af ifrågavarande varor, utan endast den del däraf, som af gränsbevakningen vid patrullering eller eljest anträffats — att denna införsel under omförmälda år varit stadd i ständig tillväxt, och att, ifall eljest stadgad tull för de i tablån upptagna varor erlagts, dessa skulle i tull betingat, år 1902

*Tullkammaren
i Strömstad.*

43,118 kronor 43 öre, år 1903 49,350 kronor 75 öre och år 1904 56,251 kronor 77 öre. Öfvervakandet af att den medgifna tullfriheten icke missbrukades vore förenadt med mycket stora svårigheter. Särskild svårighet vållades af det i § 3 af förordningen förekommande stadgandet, att varor, som öfver Svinesund och Idefjorden fördes från Norge till Sverige i färja, pråm eller båt under fyra tons dräktighet eller om vintern öfver isen, skulle under vissa villkor anses såsom vore de landvägen införda, i det att befintligheten af dessa villkor i de flesta fall vore omöjlig att konstatera. Det ifrågakvarande medgifvandet gäfvade därför anledning till en mångfald missbruk, som verkade demoraliserande på befolkningen och vore förlustbringande för staten.

Gränsbevakningschefen i Dalsland, Värmland och Dalarne.

Gränsbevakningschefen i *Dalsland, Värmland* och *Dalarne* uppgifver, att den tullfria införseln, som på grund af gränstrafikslagen ägde rum till Dalsland och Värmland, vore ganska betydande, särskildt i fråga om vissa artiklar. Införseln öfver gränstullposteringarna i Dalsland och Värmland af endast spannmål, malen och omalen, samt socker och sirap hade sålunda under åren 1901—1904 uppgått till så pass stora myckenheter, att, om tull därför erlagts, denna för dessa år sammanlagdt skulle uppgått till öfver 420,000 kronor. Ett fortfarande medgifvande af tullfri införsel i Dalsland kunde enligt gränsbevakningschefens mening numera icke anses vara af något verkligt behof påkalladt. Dalsland ägde nämligen numera goda såväl järnvägs- och ångbåtskommunikationer som ock landvägsförbindelser, och handlande funnes i stort antal på svenska sidan om gränsen.

Hvad anginge Värmlands län, delade gränsbevakningschefen den af Kungl. Maj:ts befallningshafvande i nämnda län uttalade åsikt, att den nu gällande tullfriheten icke vidare erfordrades i fråga om sträckan söder om Mitandersfors. Norr om denna plats till gränsen mot Dalarne vore däremot förhållandena i allmänhet sådana, att tullfri införsel fortfarande borde medgifvas, dock för hela denna del af gränsen inskränkt till de nu medgifna mindre varukvantiteterna. Om så skedde, så skulle nämligen sannolikt — i motsats till hvad nu vore fallet — endast den verkliga gränsbefolkningen, för hvilken tullfriheten hufvudsakligen vore afsedd, komma att begagna sig af densamma. Hvad beträffade Dalarne, vore gränstrakterna inom detta landskap ojämförligt glesare befolkade och kommunikationerna långt sämre än i Dalsland och Värmland. Den hittills medgifna tullfriheten syntes därför i fråga om Dalarne utan olägenhet kunna bibehållas äfven vid införsel af de nu medgifna större kvantiteterna.

Gränsbevakningschefen har vidare hemställt, huruvida icke —

oafsedt förenämnda inskränkningar i giltighetsområdet för de nu gällande bestämmelserna i fråga om gränstrafiken — vissa andra jämkningar däri borde till förekommande af missbruk vidtagas. I sådant afseende har gränsbevakningschefen ifrågasatt, bland annat, huruvida icke dels den i 2 § 1 mom. af förordningen medgifna tullfrihet för andra varor än de därstädes särskildt uppräknade, hvilken tullfrihet syntes ursprungligen hafva afsett lifsförnödenheter och kläder, borde i sådan riktning inskränkas äfvensom värdet af den kvantitet af dylika, i förordningen ej särskildt uppräknade varor, som finge tullfritt införas, nedsättas från de nu medgifna beloppen — 20, respektive 30 kronor — till 10 och 20 kronor, dels den i 5 mom. af nämnda § generaltullstyrelsen tillerkända rätt att meddela erforderliga kontrollföreskrifter i afseende å tillämpningen af 2, 3 och 4 momenten i samma § utsträckas att gälla äfven i fråga om de i 1 mom. meddelade stadganden, dels ock bestämmelsen i 2 mom. om tullfri införsel af utsäde, kreatur och redskap, som erfordrades för skötsel af egendom, belägen på båda sidor om gränsen, närmare preciseras. Otydlighet förefunnes äfven i fråga därom, huru ofta de såsom tullfria medgifna kvantiteterna finge införas, äfvensom i afseende därå, huruvida två eller flera personer från samma hushåll finge samtidigt införa nämnda kvantiteter.

Tullkammaren i *Karlstad* instämmer i fråga om det under tullkammaren lydande distrikt i de af gränsbevakningschefen i Dalsland, Värmland och Dalarne afgifna yttranden och förslag.

Tull-
kammaren i
Karlstad.

Tullkammaren i *Falun* anser, att på grund af de stora afstånden och de synnerligen få kommunikationslederna i Dalarne endast den egentliga gränsbefolkningen vore i stånd att draga fördel af de nu gällande medgifvandena; att borttagandet af desamma skulle medföra, att priset på åtskilliga förnödenheter, och särskildt på spannmål, som icke kunde odlas i de nordligaste delarne af provinsen, skulle stiga till en betungande höjd; att nämnda medgifvanden icke kunde sägas medföra något förfång för svensk handel; samt att fördenskill gällande bestämmelser borde bibehållas för Dalarne.

Tull-
kammaren i
Falun.

Tullkammaren i *Östersund* framhåller, att behovet af rättighet till tullfri införsel fortfarande föreläge för den verkliga gränsbefolkningen, men anser, att ett sådant medgifvande icke borde lämnas för det fall, att resan öfver gränsen skedde med järnväg. § 2 i förordningen borde därför fortfarande få äga tillämpning för Jämtlands län, dock med undantag för gods, som medfördes af järnvägsresande.

Tull-
kammaren i
Östersund.

Tullkammaren i *Riksgränsen* erinrar, att i den trakt af Norrbotens län, där tullkammaren vore belägen, icke funnes någon annan

Tull-
kammaren i
Riksgränsen.

bofast gränsbefolkning än den vid och utefter järnvägslinjen bosatta, och att endast denna gränsbefolkning kunnat begagna sig af rättigheten till tullfri införsel. Ehuru denna införsel icke uppgått till några synnerligen afsevärda kvantiteter, kunde det dock antagas, att de vid järnvägslinjen bosatta svenska handlandena därigenom lede förfång i sin näring. På grund häraf och då afsikten med ifrågavarande bestämmelser varit att bereda den verkliga gränsbefolkningen någon lättnad, ansåge tullkammaren, att tullfrihet icke borde medgifvas för varor, som infördes af järnvägsresande, men att i öfrigt de nu medgifna lättnaderna borde bibehållas.

Tull-
kammaren i
Luleå.

Tullkammaren i *Luleå* har däremot uttalat den mening, att, då den tullfria införseln vore obetydlig och nästan uteslutande ägde rum med järnväg, det enligt tullkammarens åsikt icke borde förvägras resande med järnväg att tullfritt medföra varor till de nu medgifna kvantiteterna.

General-
tullstyrelsen.

Generaltullstyrelsen — som förmält sig vid afgifvande af sitt utlåtande hafva utgått från det antagande, att, sedan unionen mellan Sverige och Norge blifvit upplöst, de delar af gränstrafikförordningen, hvilka, i den mån desamma ansåges fortfarande böra bibehållas eller af andra ersättas, vore af natur att fordra en ömsesidig tillämpning i båda länderna, komme att göras till föremål för särskild öfverenskommelse mellan rikena och därför icke borde inflyta i den förordning, som komme att sättas i stället för den nu gällande förordningen i ämnet — har, i följd häraf och då bestämmelserna i § 1 och § 2 mom. 2—4 enligt styrelsens uppfattning voro att hänföra till nyssnämnda delar af förordningen, inskränkt sitt yttrande till frågan, om och i hvad mån den enligt § 2 mom. 1 och § 3 i samma förordning gällande rättighet till tullfri införsel öfver gränsen mot Norge af eljest tullpliktiga varor kunde anses fortfarande påkallad; och har styrelsen i sådant afseende anfört hufvudsakligen följande.

De yttranden, som i ärendet af de hörda myndigheterna afgifvits, syntes styrelsen gifva vid handen, att ett upphäfvande af den nu medgifna rättigheten till tullfri införsel af vissa varukvantiteter vid resa landvägen från Norge till Sverige med fog kunde ifrågasättas för vissa delar af gränsen. Hvad först Bohuslän vidkomme, hade visserligen Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Göteborgs och Bohus län funnit sig icke böra ifrågasätta upphäfvande af sagda rättighet; men därvid hade Kungl. Maj:ts befallningshafvande, som medgäfvit, att behofvet af denna rättighet numera vore mindre kännbart än förut, utgått från den förut-sättning, att det endast gällde att för ytterligare ett år förnya den förordning, som vid tiden för afgifvandet af Kungl. Maj:ts befallningshafvandes utlåtande i ärendet var gällande, samt uttryckligen framhållit,

att, därest frågan gällt att för en längre tid framåt ordna dessa förhållanden, det kunnat erfordras en mera ingående undersökning, som, åtminstone hvad anginge gränsen i Svinesund och Idefjorden, tilläfvventyrs kunnat lämna ett annat resultat. Emellertid hade såväl kronofogden i Norrvikens fögderi som äfven tullkammaren i Strömstad anfört, att den för närvarande medgifna rättigheten till tullfri varuinförsel numera vore öfverflödig, icke blott hvad beträffade gränsen i Svinesund och Idefjorden — något som äfven länsmanen i Vette härad vitsordat — utan äfven hvad beträffade landgränsen; och särskildt hade tullkammaren med styrka framhållit de olägenheter, som föranleddes af den på grund af stadgandet i § 3 af gällande förordning medgifna rätten till tullfri varuinförsel. Åt det förhållande, att gränsbefolkningen i vissa delar af Bohuslän protesterat mot inskränkning af ifrågavarande rättighet, syntes ej kunna tillmätas någon större betydelse gentemot de af myndigheterna gjorda uttalandena; och då upplysning vunnits, att tillfällen att på svenska sidan om gränsen kunna erhålla behöfliga lifsförnödenheter ingalunda saknades, samt det icke vore tvifvel underkastadt, att den nu medgifna rätten till tullfri varuinförsel föranledde åtskilliga missbruk och lände till förfång för svensk handel i dessa trakter, kunde styrelsen icke annat än instämma i tullkammarens i Strömstad åsikt, att denna rättighet borde, försåvidt Bohuslän anginge, upphävas. Därest denna uppfattning gillades, syntes häraf ock följa, att § 3 i nu gällande förordning icke borde ingå i den nya förordning, som i stället för densamma kunde komma att utfärdas. Visserligen skulle härigenom tullverkets utgifter för bevakning i ifrågavarande trakter ökas och äfven nödvändighet uppstå att, till lättnad för trafiken, vid gränsen inrätta en eller flera nya förtullningsstationer samt tilläfvventyrs ock tullplatser med in- och utklaringsrätt; men dessa ökade utgifter syntes dock komma att understiga de tullafgifter, som hittills frångått statsverket på grund af den medgifna tullfriheten, och i allt fall borde enligt styrelsens mening icke åt sagda förhållande tillmätas den betydelse, att en eljest såsom nyttig och behöflig ansedd åtgärd på grund därav icke skulle vidtagas.

Hvad beträffade Dalsland och Värmland kunde, enligt styrelsens mening, det likaledes anses ådagalagdt, att verkligt behof af rätten till tullfri varuinförsel icke föreläge för gränsen söder om gränsstationen i Mitandersfors inom posteringen Bogen i Värmland. Kommunikationerna i dessa gränstrakter vore i allmänhet tillfredsställande, och tillräckligt antal handlande funnes å svenska sidan om gränsen. Af tullkammarens i Charlottenberg vid Kungl. Maj:ts befallningshafvandes i Värmlands

län utlåtande fogade yttrande framginge, att syftet med den medgifna rättigheten till tullfri varuinförsel — nämligen att bereda gränsbefolkningen någon lättnad — så tillvida numera måste anses förfeladt, som på grund af de lätta kommunikationerna tillfälle kunnat uppstå för långt inne i landet boende personer att begagna sig däraf, äfvensom att denna rättighet lände den svenska handeln i dessa trakter till betydlig skada, hvarför det till och med förekommit, att svenska handlande nödgats upprätta filialer å norska sidan om gränsen. Vidare förekomme i dessa jämförelsevis tätt befolkade trakter, liksom äfven i Bohuslän, den oegentlighet, att i Norge inköpta större kvantiteter af hvarjehanda varor på det sätt tullfritt infördes i Sverige, att vid täta resor de lofgifna kvantiteterna hvarje gång medfördes, något som svårligen kunde förekommas. Styrelsen ansåge således, att rättigheten till tullfri införsel borde upphävas jämväl för de delar af riksgränsen, som fölle inom Dalsland och inom Värmland söder om gränsstationen Mitandersfors. Däremot syntes de af myndigheterna afgifna utlåtandena böra föranleda, att ifrågavarande rättighet i nu medgifven utsträckning bibehölles för riksgränsen från gränsstationen i Mitandersfors och norrut, dock, på grund af hvad såväl Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Värmlands län som äfven gränsbevakningschefen i Dalsland, Värmland och Dalarne anfört, med den inskränkning, att för hela den del af riksgränsen, som fölle mellan nämnda gränsstation och gränsen mellan Värmland och Dalarne, allenast de nu medgifna mindre kvantiteterna borde få tullfritt införas. I de gränstrakter, hvarom nu vore fråga, vore i allmänhet afstånden till mera bebyggda och odlade delar af landet så stora och tillfällena att i Sverige erhålla behöfliga förnödenheter så begränsade, att befolkningen kunde sägas fortfarande väl vara i behof af rättigheten till tullfri varuinförsel. Styrelsen ansåge dock, på grund af hvad åtskilliga af de hörda tullmyndigheterna anfört, att denna rättighet endast borde medgifvas för det fall, att resan öfver gränsen skedde annorledes än med järnväg. Vidtoges denna inskränkning, syntes de af tullmyndigheterna framhållna svårigheterna vid tillämpningen af stadgandet äfvensom de möjligheter till missbruk af den medgifna tullfriheten, hvilka nu onekligen förefunnes, om än af naturliga skäl skarpast framträdande vid de delar af gränsen, för hvilka enligt styrelsens åsikt ifrågavarande rättighet borde upphävas, kunna antagas till större delen bortfalla; och syntes vid sådant förhållande den af gränsbevakningschefen föreslagna inskränkingen i de icke särskildt specificerade varuslagens beskaffenhet eller värde icke behöfva ifrågakomma, likasom icke heller — särskildt om, såsom styrelsen an-

såge lämpligt, det i mom. 5 af § 2 i gällande förordning styrelsen eller tullmyndighet vid gränsen lämnade medgifvandet att meddela erforderliga kontrollföreskrifter förklarades skola gälla öfvervakandet af den tullfria införseln — någon särskild bestämmelse syntes erforderlig därom, huru ofta varor finge af samma person eller personer, tillhörande samma hushåll, tullfritt medföras.

Då styrelsen sålunda ansett sig kunna ifrågasätta en väsentlig inskränkning i den nu medgifna rätten till tullfri varuinförsel från Norge, hade styrelsen dock, i likhet med Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Värmlands län, funnit sig böra framhålla önskvärdheten däraf, att vid tillfällen, då i någon del af gränstrakterna mot Norge missväxt inträffat eller eljest nød uppstått och därför behof af utsträckta medgifvanden i nu förevarande afseende eller rättighet till tullfri varuinförsel vid någon del af gränsen, där sådan rättighet eljest icke förefunnes, vore för handen, de medgifvanden och lättnader, som ansåges nödiga, måtte kunna utan tidsutdräkt meddelas.

Vid affattandet af de bestämmelser, som, därest styrelsens uttalade åsikt i förevarande hänseende vunne gillande, skulle motsvara § 2 mom. 1 och 5 i gällande förordning, syntes det styrelsen lämpligt att, på sätt tullkammaren i Charlottenberg föreslagit, några mindre ändringar, ledande till större tydlighet i fråga om beskaffenheten och mängden af de till tullfri införsel lofgifna varuslagen, blefve vidtagna.

Vidare syntes i anledning af förordningen om beskattning af socker den 2 juni 1905 ytterligare ett tillägg till sagda bestämmelser kunna ifrågasättas. Enligt denna förordning, som trädde i kraft den 1 september 1906, skulle för allt socker, som till riket infördes, vid sockrets utlämnande till fritt bruk erläggas, förutom belöpande tull, jämväl skatt med 13 öre för hvarje kilogram. Då samma skäl, som ansåges föranleda befrielse från tull, syntes kunna åberopas för befrielse från denna konsumtionsskatt, men sådan befrielse icke torde kunna medgifvas utan ett uttryckligt stadgande därom, syntes ett sådant stadgande böra i den blifvande nya förordningen införas.

På grund af hvad generaltullstyrelsen sålunda anført hemställde styrelsen, att 1 och 5 momenten i 2 § af gränstrafikförordningen — mom. 5 betecknad såsom mom. 2 — måtte erhålla följande lydelse:

»*Mom. 1.* Vid resa annorledes än med järnväg från Norge till Sverige öfver nedannämnda delar af gränsen vare det, med undantag för spelkort, hvilka äro underkastade såväl stämpelafgift som tull, samt brännvin och sprit jämte därmed beredda drycker äfvensom vin, för hvilka senare varor tull skall erläggas, medgifvet att af till införsel

tillåtna, tull underkastade naturalster eller tillverkningar tullfritt och, hvad beträffar socker, jämväl skattefritt medföra följande mindre partier, nämligen:

a) då resa sker öfver de delar af gränsen, som äro belägna mellan gränsstationen i Mitandersfors i Värmland och gränsen mellan Värmland och Dalarne samt mellan Ljusnebäcken i Härjedalen och Frostvikens socken i Jämtland:

bröd, alla slag, tillsammans 10 kilogram,
 fläsk, alla slag, tillsammans 10 kilogram,
 garn, alla slag, tillsammans 5 kilogram,
 kaffe, alla slag, och kaffesurrogat, tillsammans 5 kilogram,
 malt 10 kilogram,
 maltdrycker, alla slag, tillsammans 5 liter,
 risgryn 5 kilogram,
 socker och sirap, alla slag, tillsammans 5 kilogram,
 spannmål, omalen, 40 kilogram,
 » malen, 25 kilogram,
 tobak, oarbetad och arbetad alla slag, tillsammans 1 kilogram,
 väfnader, alla slag, tillsammans 15 meter, dock icke utöfver ett sammanlagdt värde af 25 kronor, samt
 andra varor till ett sammanräknadt värde af 20 kronor;

b) då resa sker öfver den del af gränsen, som är belägen mellan gränsen mellan Värmland och Dalarne, samt Ljusnebäcken i Härjedalen, eller öfver gränsen mot Frostvikens socken i Jämtland och norr om denna belägna orter:

bröd, alla slag, tillsammans 20 kilogram,
 fläsk, alla slag, tillsammans 10 kilogram,
 garn, alla slag, tillsammans 5 kilogram,
 kaffe, alla slag, och kaffesurrogat, tillsammans 5 kilogram,
 malt 40 kilogram,
 maltdrycker, alla slag, tillsammans 10 liter,
 risgryn, 5 kilogram,
 socker och sirap, alla slag, tillsammans 10 kilogram,
 spannmål, omalen, 150 kilogram,
 » malen, 100 kilogram,
 tobak, oarbetad och arbetad, alla slag, tillsammans 1 kilogram,
 väfnader, alla slag, tillsammans 15 meter, dock icke utöfver ett värde af 40 kronor, samt
 andra varor till ett sammanräknadt värde af 30 kronor.

För vara, som af resande medföres i större myckenhet, än ofvan

stadgats, skall tull, enligt hvad eljest gäller, erläggas för hela den af varan införda kvantiteten.

Tullfrihet, hvarom i detta mom. sägs, gäller icke för varor, som i handelsafsikt införas vare sig för att i vanlig ordning försäljas eller för att utlämnas såsom ersättning för verkställt arbete, ej heller för varor, som af handlande eller för handlandes räkning införas, så vidt de äro af de slag, med hvilka han idkar handel.

Resande vare, om tulltjänsteman eller tullbetjänt sådant fordrar, skyldig att, jämte uppgift om yrke och hemvist, aflämna en under edlig förpliktelse afgifven skriftlig försäkran, att de varor, han medför, icke införas i handelsafsikt, på sätt ofvan förmäles. Införas varorna icke för resandes egen räkning, skall sådan försäkran afgifvas af den, för hvilkens räkning de införas. Underlåter någon aflämna dylik försäkran, skola varorna i vanlig ordning tullbehandlas.

Mom. 2. Till förekommande af missbruk utaf det i mom. 1 gjorda medgifvande äger generaltullstyrelsen eller i särskildt fall tullmyndighet vid gränsen att meddela de närmare kontrollföreskrifter, som kunna anses erforderliga.»

Därjämte har generaltullstyrelsen erinrat, att, därest på sätt generaltullstyrelsen hemställt, § 3 i gällande förordning icke komme att ingå i den nya förordning, som i stället för densamma kunde varda utfärdad, däraf blefve en följd, att all trafik i dessa farvatten, äfven den med farkoster under fyra tons dräktighet eller om vintern öfver isen, komme att blifva likställd med annan trafik mellan Sverige och ett främmande land och alltså underkastad tullstadgans allmänna föreskrifter. Med hänsyn härtill syntes det emellertid styrelsen kunna ifrågasättas, huruvida icke, i betraktande af de särskilda förhållanden, som i de vid nämnda farvatten belägna gränstrakter vore rådande, å den trafik, som ägde rum uteslutande mellan svenska och norska orter vid Svinesund och Idefjorden, borde tillämpas hvad i gällande tullstadga vore föreskrifvet rörande varuinförsel öfver riksgränsen på insjö eller flod medelst farkost eller på isen, gifvetvis dock utan att någon tullfrihet för eljest tullpliktiga varor skulle få ifrågakomma. En bestämmelse i sådan riktning skulle — utom den lättnad, som därigenom skulle beredas den å dessa farvatten hufvudsakligast förekommande trafiken med båtar och andra smärre farkoster — hafva betydelse därutinnan, att det eljest uppkommande behovet af tullplatser med in- och utklareningsrätt i dessa trakter skulle göra sig mindre kännbart.

Innan jag går vidare, torde det tillåtas mig nämna, att, efter det generaltullstyrelsens berörda utlåtande afgifvits, åtskilliga petitioner i ämnet till finansdepartementet ingifvits.

Sålunda hafva framställningar om bibehållande af den vid gränsen nu gällande tullfrihet gjorts dels af F. Lexell m. fl. vid Riksgränsen boende personer, dels af Frostvikens socknemän, dels af A. W. Olsson i Krokstrand m. fl. Åt en motsatt mening har däremot gifvits uttryck i inkomna framställningar dels från W. Sylvander i Strömstad m. fl. dels af kommunalfullmäktige i Skee kommun dels ock af kommunalstämmorna i Hogdals och Nafverstads socknar i Bohuslän.

Därjämte har, med anledning af Kungl. Maj:ts befallningshafvandes i Värmlands län hemställan om den nu medgifna tullfrihetens begränsning till de mindre kvantiteterna i fråga om norra delen af värmländska gränsen, C. W. Håkansson i Bograngen m. fl. gjort underdånig framställning, att, med hänsyn till jordbrukets klena ståndpunkt, de långa afstånden och svåra kommunikationsförhållandena i norra Värmland, tullfriheten för norra delen af värmländska gränsen måtte bibehållas i enahanda utsträckning, som nu vore fallet.

*Departements-
chefens yt-
rande rörande
gränstrafiken.*

Ändamålet med den tullfrihet, som enligt nu gällande bestämmelser om gränstrafiken mellan Sverige och Norge är medgifven, är naturligen, såsom ock i Riksdagens förenämnda skrifvelse antydts, hufvudsakligen att bereda befolkningen i de mot Norge gränsande trakterna af Sverige, där i saknad af tillfredsställande kommunikationer erforderliga lifsförnödenheter icke kunna erhållas från Sverige utan att genom dryga frakter blifva oskäligt fördyrade, möjlighet att på någorlunda nära håll förse sig med sådana förnödenheter och andra erforderliga förbrukningsartiklar i mindre kvantiteter utan att behöfva erlägga tull för desamma. Att emellertid en dylik undantagslagstiftning icke bör förekomma eller, där den hittills fått gälla, bibehållas i annan eller större utsträckning än som med hänsyn till ortsförhållandena kan anses af verkligt behof påkalladt är uppenbart. Fasthåller man denna utgångspunkt, synes mig den utredning, som i ärendet förebragts, tydligen gifva vid handen, att den i § 2 mom. 1 och § 3 af gällande förordning medgifna tullfriheten, i hvad angår de sydligare delarne af gränstrakterna mot Norge, icke numera är af ett dylikt, verkligt behof påkallad.

Detta synes mig gälla såväl om de delar af nämnda trakter, som ligga inom Bohuslän — däri inbegripna de delar af samma landskap, som gränsa intill Svinesund och Idefjorden — och Dalsland som ock i fråga om de sydligare delarna af Värmland. Talrika handelsbodas hafva, enligt

hvad af handlingarna framgår, i senare tid öppnats utmed dessa delar af gränsen, och all sannolikhet talar för att, därest tullfriheten försvinner, ytterligare sådana, i den mån behof däraf framträder, därstädes komma att uppstå. Kommunikationsförbindelserna i dessa delar af landet synas icke heller numera vara sådana, att tillräcklig grund för bibehållandet af den ifrågavarande tullfriheten beträffande dessa delar af gränstrakterna kan anses föreligga. Visserligen synas de från svenska sidan till vissa delar af ifrågavarande gränstrakter ledande kommunikationsförbindelser, särskildt i hvad angår den bohuslänska landgränsen äfvensom vissa vid den inre delen af Idefjorden belägna orter, ännu befinna sig i ett mindre tillfredsställande skick. Därest tullfriheten med afseende å ifrågavarande delar af gränsen upphäfves, torde man emellertid med säkerhet kunna antaga, att trafiken kommer att mera än hittills taga sig väg inåt svenska landet, och att i följd häraf de brister i kommunikationshänseende, som å en eller annan plats ännu må förefinnas, inom en nära liggande framtid skola varda afhjälpta. De svåra och inrotade missbruk, som af de nu medgifna tullindringarna, särskildt inom vissa delar af ifrågavarande gränstrakter, framkallats, och hvilka med bibehållande af den nuvarande lagstiftningen svårligen kunna helt och hållet förekommas, synas jämväl utgöra ett kraftigt talande skäl för att beträffande ifrågavarande delar af gränsen upphäfva tullfriheten. Att befolkningen å vissa af hithörande orter uttalat sig för bibehållandet af densamma, är förklarligt nog, då invånarne sedan länge äro vana att åtnjuta ifrågavarande förmån och, enligt hvad handlingarna upplysa, flerstädes i stor utsträckning däraf begagnat sig. Med hänsyn till de upplysningar, som den verkställda utredningen lämnat, hyser jag emellertid i likhet med generaltullstyrelsen den uppfattning, att åt de sålunda uttalade önskemålen icke i och för sig bör tillmätas någon afgörande betydelse.

Om således något verkligt behof af den ifrågavarande tullfrihetens bibehållande icke numera kan anses föreligga, i hvad rörer de sydligare gränsdistrikten mot Norge, gäller däremot ett annat och motsatt förhållande beträffande de nordligare belägna, där befolkningen är glesare, afstånden mellan bebyggda platser längre, kommunikationerna ännu långt mera utvecklade och tillfällena att å svenska sidan förskaffa sig nödiga förbrukningsartiklar i allmänhet långt mindre än i de sydligare belägna delarne af gränstrakterna mot Norge. Enligt hvad utredningen gifver vid handen, kan detta med skäl sägas gälla om de nordligare gränssocknarna i

Värmland — eller närmare bestämdt från och med gränsstationen Mitandersfors i posteringen Bogen och norrut — samt gränstrakterna i Dalarne, Härjedalen, Jämtland och vidare norrut.

Hvad särskildt beträffar norra delen af Värmlands län, synes emellertid på de skäl, som af Kungl. Maj:ts befallningshafvande i länet äfvensom af gränsbevakningschefen i Dalsland, Värmland och Dalarne anförts, tullfriheten, åtminstone såsom regel, böra begränsas till de nu medgifna mindre varukvantiteterna.

Då, på sätt redan förut framhållits, nu ifrågavarande tullfrihet endast är afsedd att tillgodose den egentliga gränsbefolkningens behof men ingalunda att bereda de landets invånare, som äro bosatta i de inre delarna af landet och där äga tillfälle att på närmare håll skaffa sig erforderliga förnödenheter, en förmån framför landets öfriga inbyggare, anser jag vidare, i likhet med generaltullstyrelsen, att berörda förmån icke vidare bör medgifvas vid resa öfver gränsen med järnväg. Dock torde, med hänsyn till de exceptionella förhållanden, som äro rådande i de orter, som beröras af vår nordligaste järnväg från Norge, undantag härutinnan böra medgifvas för resa från Norge öfver Riksgränsens station i Norrbottens län.

I fråga om de varukvantiteter, för hvilka frihet från tull bör medgifvas, har jag icke funnit någon anledning att afvika från hvad generaltullstyrelsen i sådant afseende föreslagit, hvilket — med frånseende af den omförmälda begränsningen beträffande norra Värmland — i allt hufvudsakligt öfverensstämmer med nu gällande bestämmelser i ämnet; och har jag icke heller funnit något att erinra mot de kompletteringar och förtydliganden, som af styrelsen i enahanda hänseende förordats.

På sätt förut nämnts, har generaltullstyrelsen, likasom ock Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Värmlands län, erinrat, att, därest den nu ifrågavarande tullfriheten, på nyss angifvet sätt inskränkes, det tilläfventyrs i särskilda fall, såsom vid missväxt eller annat nödtillstånd, kunde finnas nödigt att medgifva tullfrihet för vissa eljest tullpliktiga varor äfven vid de delar af gränsen mot Norge, där detta i regel icke vidare skulle äga rum, eller att under dylika förhållanden beträffande öfriga delar af gränsen för vissa varor tillåta en mera utsträckt tullfrihet än den, hvilken eljest där skulle få förekomma. Någon för sådana undantagsfall särskildt afsedd bestämmelse torde emellertid icke behöfva i författningen införas, då äfven därförutan hinder icke möter, att, om sådana förhållanden, som nyss antydts, skulle komma att inträffa medan

Riksdagen är samlad, medgifva de ändringar i tullavgift, som må finnas nödiga, och, i annat fall, utväg icke lärer saknas att, om så finnes nödigt, på annat sätt träda hjälpande emellan.

Generaltullstyrelsen har hemställt, att i de fall, då frihet från tull vid resa öfver norska gränsen skulle medgifvas, frihet äfven från sockerskatt — hvilken jämlikt nådiga förordningen den 2 juni 1905, som träder i kraft den 1 nästkommande september, skall vid införsel af socker från utrikes ort erläggas jämte och vid sidan af tullen — skulle få åtnjutas. Om än sockerskatten icke utan vidare kan i förevarande afseende likställas med tullavgiften, är å andra sidan att märka, att den nuvarande sockertullen till sitt belopp ungefärligen motsvarar den tullavgift å socker, som efter den nya förordningens ikraftträdande skall utgå, och sockerskatten tillsammansantagna. Med hänsyn härtill och då den lättnad, som ett efterskänkande af tullen å ifrågavarande vara skulle medföra, i själfva verket blefve föga betydande, ifall sockerskatt för det införda likväl skulle erläggas — den sistnämnda skall nämligen enligt förordningen uppbäras af tullverket, och besväret med långväga transporter och godsets angifvande vid närmaste förtullningsstation m. m. skulle således i alla händelser äfven i fråga om de minsta partier kvarstå — har jag ansett mig böra biträda generaltullstyrelsens ifrågavarande förslag.

Till förekommande af missbruk utaf den tull- och skattefrihet som, enligt hvad jag sålunda tillstyrkt, skulle komma att medgifvas, synes generaltullstyrelsen eller, i särskildt fall, tullmyndighet vid gränsen böra erhålla befogenhet att äfven i dessa hänseenden — liksom redan nu är fallet med afseende å de i 2—4 momenten af 2 § gjorda medgifvanden — meddela de närmare kontrollföreskrifter, som kunna anses erforderliga.

Med hvad jag nu yttrat har jag, så som redan antydts, icke åsyftat den tullfrihet, som i särskilda fall enligt § 2 mom. 2—4 i gällande förordning är medgifven.

I nämnda författningsrum stadgas om tullfri införsel af utsäde, kreatur och redskap, erforderliga för skötseln af egendomar, belägna på ömse sidor om gränsen, samt af varor, som för visst slag af bearbetning eller reparation från Sverige utförts till Norge och hit återinföras eller för dylik bearbetning hit införas i syfte att till Norge återutföras, äfvensom af dragare och fordon, som användas för transport af gods eller personer från Norge till Sverige.

Då det tydligen i den svenska gränsbefolkningens intresse måste anses önskvärdt, att dessa bestämmelser bibehållas i hufvudsak oför-

ändrade, har jag genom herr ministerns för utrikes ärendena bemedling sökt inhämta kännedom om den norska regeringens ställning till hithörande frågor, och har herr ministern, som med anledning häraf i frågan hänvänt sig till norska regeringen med begäran om upplysning i förevarande afseenden, meddelat, att man från norsk sida icke har för afsikt att vidtaga någon rubbning i ifrågavarande bestämmelser, så länge desamma från svensk sida lämnas oförändrade.

Hvad särskildt angår det i 2 § 2 mom. intagna stadgande, har man däråt stundom velat gifva den tolkning, att stadgandet skulle äga tillämpning jämväl i sådana fall, då den eller de egendommar, hvarom fråga varit, legat långt aflägsna från hvarandra å ömse sidor om gränsen eller varit belägna, den ena långt norrut och den andra långt söderut i närheten af gränsen. Att, därest en sådan tolkning vunne godkännande, kontrollen däröfver, att ifrågavarande medgifvande ej komme att missbrukas, skulle i hög grad försvåras, om ej omöjliggöras, är tydligt. Det ifrågavarande stadgandet synes därför böra på det sätt ändras eller förtydligas, att detsamma erhåller tillämplighet endast ifall egendommarne i fråga ligga intill eller på visst kortare afstånd från hvarandra. En dylik jämkning i förevarande stadgande har ock, enligt hvad herr ministern för utrikes ärendena meddelat, jämväl från norsk sida funnits lämplig och därför ansetts ömsesidigt böra vidtagas.

Under förutsättning att de af mig uttalade åsikter gillas, varder däraf en följd, att 3 § i gällande förordning, som medgifver tullfrihet under vissa villkor för varor, hvilka i färja, pråm eller båt under fyra tons dräktighet eller om vintern öfver isen föras öfver Svinesund eller Idefjorden från Norge till Sverige, icke skulle komma att inflyta i den nya förordning om gränstrafiken, som är afsedd att ersätta den nuvarande. Om, i enlighet härmed, berörda bestämmelse upphör att gälla, kommer emellertid detta, på sätt generaltullstyrelsen framhållit, att medföra, att all trafik på Svinesund och Idefjorden — äfven den, som sker med farkoster under fyra tons dräktighet eller om vintern öfver isen — blifver likställd med annan trafik mellan Sverige och ett främmande land och alltså underkastad tullstadgans allmänna föreskrifter. Till lättnad för trafiken å nämnda farvatten och till undvikande i någon mån af de ökade kostnader för en förstärkt tullbevakning, som en dylik förändring skulle komma att medföra, synes emellertid, i enlighet med hvad generaltullstyrelsen hemställt, under berörda förutsättning vissa lindringar böra medgifvas för den trafik, som därstädes äger rum.

Generaltullstyrelsen har i sådant afseende ifrågasatt, huruvida icke tillsvidare å den trafik, som uteslutande äger rum mellan svenska och

norska sidan vid ifrågavarande vatten, borde tillämpas enahanda föreskrifter, som enligt gällande tullstadga tillämpas i fråga om varuförsel öfver riksgränsen på insjö eller flod medelst farkost eller öfver isen. Äfven enligt min uppfattning måste det anses synnerligen önskvärdt, att, åtminstone i fråga om sådana mindre farkoster, hvarom talas i 3 § af nu gällande förordning, i den fria samfärdselns intresse alla de lättnader varda medgifna, som utan åsidosättande af nödig kontroll öfver varuförseln må finnas möjliga och tillrädliga. Nu omförmälda fråga, hvilken synes kräfvä något närmare utredning innan densamma kan företagas till afgörande, är emellertid en angelägenhet, som, enär det ju endast gäller medgifvande af vissa lättnader med afseende å själfva trafiken men icke något undantag med afseende å den i allmänhet gällande tullpliktigheten, läser kunna ordnas i administrativ väg utan Riksdagens medverkan.

Tydligt är, att, därest 3 § i gränstrafikförordningen upphör att gälla och bestämmelser i nyss antydd riktning finnas böra träda i stället, det måste anses önskvärdt, att liknande bestämmelser antagas att beträffande ifrågavarande trafikled gälla äfven i Norge; och har jag genom herr ministerns för utrikes ärendena bemedling förskaffat mig visshet, att, ifall, under berörda förutsättning, från svensk sida bestämmelser i nyss angifven riktning skulle komma att meddelas, man äfven från norsk sida är villig medverka till åstadkommande af motsvarande bestämmelser för Norges del.

Enär, i enlighet med hvad jag sålunda anfört, af innehållet i den nu gällande förordningen allenast stadganden, motsvarande dem, som nu finnas införda i 2 §, skulle komma att inflyta i den nya förordningen, har det ur formell synpunkt ansetts lämpligt, att dessa uppdelas i tre skilda §§, den första motsvarande 1 mom., den andra 2—4 mom. och den tredje 5 mom. af den nuvarande 2 §.

Hvad beträffar giltighetstiden för förordningen, torde densamma fortfarande böra antagas att gälla allenast för ett år i sänder. Dock synas de bestämmelser, som innehållas i 2 §, böra äga tillämplighet allenast så länge motsvarande bestämmelser förblifva gällande i Norge.

Sedan departementschefen härefter uppläst ett i enlighet med de af honom sålunda uttalade åsikter affattadt förslag till förordning angående vissa bestämmelser rörande gränstrafiken mellan Sverige och Norge, hemställde departementschefen, att berörda förslag måtte föreläggas Riksdagen till antagande.

Hvad föredragande departementschefen sålunda hemställt, däri statsrådets öfriga ledamöter instämde, behagade Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifalla; och skulle nådig proposition till Riksdagen afåtas af den lydelse, bilagan litt. . . . vid detta protokoll utvisar.

Ex protocollo:

Algot Wahlin.
